

Kriminalomsorgens regionkontorer

Deres ref:

Vår ref:
202004037-1265

Dato:
25.11.2021

HÅNDTERING AV COVID-19 - BORTFALL AV STRAFFEGJENNOMFØRINGSLOVEN KAPITTEL 3A

Dagens håndtering av covid-19 i kriminalomsorgen skjer innenfor rammene av straffegjennomføringsloven (strgjfl.) kapittel 3A og føringer gitt fra Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) i brev av 6. oktober 2021. KDI forutsatte da at alle enheter var tilbake til normal drift, med unntak av pågående *utbrudd* og håndtering av enkelttilfeller av smitte gjennom henholdsvis begrensning i adgangen til besøk i fengsel og bruk av utelukkelse fra fellesskapet jf. § 45 b og § 45 c.

Strgjfl. kapittel 3A opphører 1. desember 2021. Kriminalomsorgen står dermed uten uttrykkelige hjemler til håndtering av pandemien. Dagens situasjon er at det har vært en økning i smittetilfeller nasjonalt, det er for tiden et kjent utbrudd i fengsel og ellers registrert enkelte smittetilfeller ved flere enheter. KDI legger til grunn at det også etter 1. desember vil være behov for tiltak for å begrense smittespredning i kriminalomsorgen.

KDI ber derfor enhetene, med enkelte justeringer, om å videreføre ordningene hjemlet i dagens § 45 b og § 45 c. Hjemmel for tiltakene må baseres på nødrettslige betraktninger i påvente av at nye lovhjemler trer i kraft. Enhetene bes derfor å være særlig nøye i sine nødvendighets- og forholdsmessighetsvurderinger. Justis- og beredskapsdepartementet har som kjent hatt forslag til nye lovbestemmelser på høring og KDI legger til grunn at JD vil fremme et lovforslag for Stortinget.

Straffegjennomføring i samfunnet skal i utgangspunktet forløpe som normalt, med unntak av enkelttilfeller hvor smitte og mistanke om smitte gjør individuelle tilpasninger og forholdsregler nødvendig. Det vises i den forbindelse til at justerte rutiner for elektronisk kontroll ble gjort permanente i brev av 6. oktober 2021.

Særlig om begrensning i adgangen til besøk

KDI legger til grunn at enhetene vil ha adgang til å «beslutte at besøk i fengsel skal gjennomføres i samsvar med råd fra Folkehelseinstituttet.» og at «Dersom pålegg om dette ikke

overholdes, kan kriminalomsorgen avbryte besøket.» Munnbind skal være tilgjengelig ved besøksavdelingene for innsatte og besøkende som ønsker å benytte dette under besøk.

KDI ber videre enhetene om å opprettholde begrensning i adgangen til besøk innenfor følgende rammer: «Etter en konkret vurdering kan kriminalomsorgen nekte besøk i fengsel dersom besøket vil innebære en særskilt fare for overføring av smitte». Det må herunder alltid vurderes om besøket kan gjennomføres med glassvegg eller andre tiltak som reduserer smittefaren framfor å avlyse besøket. Besøk skal fortrinnsvis utsettes, ikke utgå.

Følgende legges ellers til grunn:

«Besøk fra advokat og offentlig myndighetsrepresentant, herunder diplomatisk eller konsulær representant, kan bare nektes dersom besøket ikke kan gjennomføres på en helsemessig forsvarlig måte. Ved nektelse av besøk etter dette ledd skal kriminalomsorgen legge til rette for kontakt ved bruk av fjernkommunikasjon. Kriminalomsorgsdirektoratet gir retningslinjer for praktiseringen av besøk fra advokat. Forsvarer som bistår klient ved bruk av fjernkommunikasjon etter bestemmelsen her, har krav på samme godtgjøring fra det offentlige som om bistanden ble gitt i fengselsbesøk.»

Innsattes tilgang til helsetjenester skal ikke begrenses på grunnlag av restriksjoner knyttet til besøk.

Dagens situasjon med en stor andel vaksinerte ansatte og endrede regler for karantene sammenlignet med tidligere i pandemien gjør det naturlig å innskrenke reglene for begrensning av besøk noe. Det vil etter 1. desember ikke være adgang til å begrense besøk ut fra bemanningsmessige utfordringer. Om dette likevel skulle være tvingende nødvendig på grunn av omfattende utbrudd bes enhetene om å innhente nødvendig godkjenning fra KDI for eventuell iverksetting av denne typen ekstraordinære tiltak.

KDI legger som tidligere til grunn at kriminalomsorgen fortsatt ikke har hjemmel til å iverksette tiltak eller lempe i restriksjoner på bakgrunn av koronasertifikat.

Særlig om utelukkelse fra fellesskapet

KDI legger til grunn at det også etter 1. desember vil oppstå tilfeller av covid-19-smitte i fengslene. Samtidig vil det være tilfeller av innsatte med et sytombilde forenlig med covid-19 som venter på testing, eventuelt resultat av testing. Enhetene bes om å videreføre utelukkelse fra fellesskapet i tråd med reglene i dagens § 45 c:

«Når det følger av lov eller forskrift, eller av beslutning i medhold av smittevernloven, at en person som er innsatt i fengsel skal være i isolasjon eller karantene, eller personen har symptomer som er forenlig med en allmennfarlig smittsom sykdom som skal medføre isolasjon eller karantene, kan kriminalomsorgen etter en konkret vurdering av personen beslutte at vedkommende helt eller delvis skal utelukkes fra fellesskapet med andre innsatte dersom dette er nødvendig for å forebygge smitteoverføring. Første punktum gjelder ikke dersom utelukkelse vil innebære et uforholdsmessig inngrep. Kriminalomsorgen skal så vidt mulig rådføre seg med helsepersonell før det besluttes utelukkelse på grunn av symptomer. I tillegg skal kriminalomsorgen straks varsle ansvarlig helsetjeneste om beslutninger om utelukkelse på grunn av symptomer, og anmode om at den innsatte undersøkes.

Utelukkelse etter bestemmelsen her skal uten opphold meldes til Kriminalomsorgsdirektoratet. I tillegg gjelder § 37 fjerde til syvende ledd tilsvarende. Dersom behovet for utelukkelse kan avhjelpes eller forkortes gjennom testing, skal kriminalomsorgen legge til rette for at helsetjenesten kan gjennomføre testing.

Innsatte som er utelukket fra fellesskapet etter bestemmelsen her, skal hver dag ha tilbud om meningsfylt menneskelig kontakt. Den innsatte skal ha tilbud om meningsfylt menneskelig kontakt eller tiltak som kompenserer for fravær av meningsfylt kontakt i til sammen minst to timer hver dag.

For varetektsinnsatte som har vært utelukket etter bestemmelsen her, gjelder straffeloven § 83 annet ledd annet og tredje punktum tilsvarende.»

Føring i Kompis KIA

KDI ber enhetene om å journalføre og dokumentere bruken av tiltak når det gjelder besøk og utelukkelse etter dagens §§ 45 b og 45 c *som om disse fortsatt skulle være gjeldende etter 1. desember.*

Utvidet ringetid og bruk av videosamtale

Spørsmål om videreføring av ordningen med utvidet ringetid ble behandlet i etatsledermøte i oktober. Det ble besluttet å videreføre ordningen med 10 minutter gratis ringetid for samtlige innsatte. KDI vil vurdere dagens regelverk, herunder om ordningen i framtiden skal begrenses oppad til et bestemt beløp. Direktoratet vil komme tilbake til dette. I påvente av dette skal innsatte gis 10 minutter gratis ringetid ukentlig.

KDI presiserer ellers at innsatte skal gis adgang til å benytte videosamtaler *i henhold til rundskriv KDI 3/2020* og at det er denne ordningen som skal legges til grunn for alle videosamtaler i fengsel.

Innsatte som er utelukket av smittevernmessige hensyn, og som har tilbud om mindre enn to timers meningsfylt menneskelig kontakt hver dag, skal ha mulighet for kontakt med familie eller andre ved bruk av telefon eller videosamtale hver dag. Mindreårige innsatte, samt innsattes kontakt med egne mindreårige barn skal prioriteres ved bruk av telefon og videosamtaler.

Med hilsen

Jan-Erik Sandlie
assisterende direktør

Maja Karoline Breiby
seniorrådgiver

Kopi: Samtlige enheter på lokalt nivå

Dette brevet er godkjent elektronisk i kriminalomsorgen og har derfor ingen signatur.